

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΛΕΒΕΝΤΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ε'

ΙΩΝΙΝΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΣ: ΙΔΡΥΜΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΥΠΠ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΕΡΕΥΝΑ – ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Γεωργία Καραβιώτου, Κλειώ Φλουρέντζου, Χριστίανα Παπαδοπούλου
(*Σύμβουλοι Μουσειακής Αγωγής*)

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Λουκία Λοϊζου Χατζηγαβριήλ
(*πρώην Έφορος Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου*)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Γενηθλής Γενηθλίου, Δήμητρα Μέσσιου, Παναγιώτα Ρούσου, Τερέζα Λαμπριανού
(*Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης*)

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Γενηθλής Γενηθλίου, Δήμητρα Μέσσιου, Παναγιώτα Ρούσου
(*Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης*)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ελπιδοφόρος Νεοκλέους
(*Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης*)

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ

Λυγία Παπαγεωργίου

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
– Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης
Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο

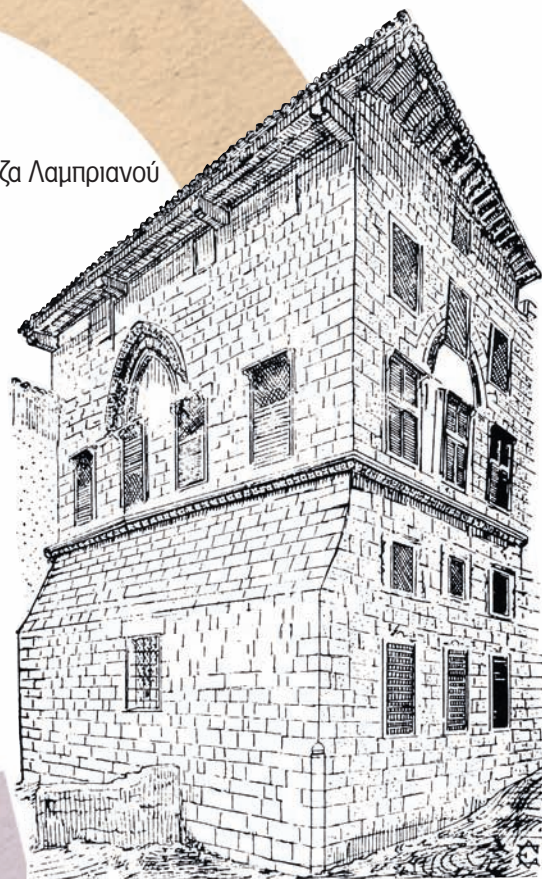
ΧΟΡΗΓΟΣ

Ίδρυμα Αναστάσιος Λεβέντης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΚΕΜΑΝΕΣ

ΕΚΔΟΣΗ 2014

ISBN: 978-9963-0-1518-4

Εικόνα 1

Μεσαιωνικά χρόνια στην Κύπρο

Στη σημερινή σου περιδιάβαση «ταξίδευσε» στα χρόνια τα Μεσαιωνικά! Γνώρισε ανθρώπους και έζησε μαζί τους στιγμές από την ιστορία τους. Μπορείς να ξαναζήσεις τη σημερινή σου εμπειρία, ξεφυλλίζοντας τις σελίδες που ακολουθούν...

Εικόνα 2

Θα θυμάσαι βέβαια ότι στα χρόνια εκείνα η Κύπρος ήταν Βασίλειο των Φράγκων και αργότερα Επαρχία των Βενετών. Για να μάθεις περισσότερα γι' αυτή τη χρονική περίοδο, μελέτησε το κείμενο που ακολουθεί.

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

Μεσαίωνας ονομάζεται η χρονική περίοδος της ανθρώπινης ιστορίας που διαδέχεται την περίοδο της Αρχαιότητας και τελειώνει με την περίοδο της Αναγέννησης. Είχε διάρκεια περίπου 1000 χρόνια στην Ευρώπη, μέχρι την εποχή της κατάληψης της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς (1453 μ.Χ.) και την ανακάλυψη της Αμερικής (1492 μ.Χ.) από τον μεγάλο εξερευνητή Χριστόφορο Κολόμβο.

Την περίοδο του Μεσαίωνα και συγκεκριμένα το 1191, ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, κατά τη διάρκεια της Γ' Σταυροφορίας, κατακτά την Κύπρο. Αφού τη λεηλατεί, σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές, πουλά το νησί στους Ναΐτες Ιππότες. Οι Ναΐτες, ωστόσο, επιστρέφουν το νησί μετά από ένα χρόνο, επειδή οι Κύπριοι επαναστατούν διαρκώς εναντίον τους. Ο Ριχάρδος πουλά ξανά την Κύπρο στον Γάλλο βασιλιά της Ιερουσαλήμ Γκιντε Λουζινιάν.

Ο γάμος του τελευταίου Φράγκου Βασιλιά Ιακώβου του Β' με τη Βενετσιάνα αρχόντισσα Αικατερίνη Κορνάρο, σηματοδοτεί την ανάμειξη των Βενετών στο βασίλειο της Κύπρου. Μετά το θάνατο του Ιακώβου του Β' καθώς και του παιδιού του, Ιακώβου του Γ', αναλαμβάνει τη βασιλεία του νησιού η Αικατερίνη Κορνάρο. Το 1489, η βασίλισσα, κατόπιν πιέσεων, παραχώρησε το νησί στη Βενετία. Η κυριαρχία των Βενετών στο νησί δεν κράτησε παραπάνω από 80 χρόνια, αφού το 1571, οι Οθωμανοί κατακτούν την Κύπρο. Έτσι το νησί γίνεται επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Κοίταξε προσεκτικά τα
σκεύη εφυσλωμένης κεραμικής.
Εάν θα έπρεπε να ετοιμάσεις ένα
μεσαιωνικό τραπέζι, σημείωσε τι θα
σέρβιρες μέσα στο καθένα από αυτά.

*Το κείμενο που σου ετοίμασα
θα σε βοηθήσει.*

Μεσαιωνική Διατροφή στην Κύπρο

«...κύρια τροφή τους ήταν το ψωμί που το έφτιαχναν συνήθως σε στρογγυλό σχήμα. Μαζί συνήθιζαν να τρώνε τυριά. Πολύ σημαντική θέση είχε η ελιά και το λάδι. Αγαπημένο τους κρέας ήταν το χοιρινό, το αρνί, το κατσίκι, το βοδινό και φυσικά το κρέας κυνηγιού (λαγός, αγρινό, αγριογούρουνο, πέρδικες, τρυγόνια, αμπελοπούλια). Όσο κρέας δεν καταλάωναν άμεσα, το πάστωναν με μπόλικο αλάτι. Το πιο διαδεδομένο παστό κρέας, από τότε μέχρι και σήμερα είναι το χοιρομέρι. Φυσικά δεν έλειπε το ψάρι, που το διατηρούσαν μέσα σε μια σάλτσα, φτιαγμένη σε ξύδι, λάδι, αλεύρι και σκόρδο. Η βάση της διατροφής τους ήταν τα λαχανικά και ξεχωριστή θέση είχαν τα όσπρια (φασόλια, φακές, ρεβύθια). Μετά το φαγητό συνήθιζαν να τρώνε φρούτα, ξηρούς καρπούς, παστά σύκα και δαμάσκηνα, μέλι και ζάχαρη, ενώ φημισμένα ήταν τα παστέλια, οι πίτες με το μέλι, τα κυδωνόπαστα, οι λουκουμάδες και ο χαλβάς. Το αγαπημένο τους ποτό ήταν το γνωστό γλυκό κρασί της Κύπρου, Κουμανδαρία.»

Διασκευασμένο κείμενο από την ιστοσελίδα:
<http://foodmuseum.cs.ucy.ac.cy/web/guest/home>

Κούπα

.....
.....
.....
.....

Κανάτα

.....
.....
.....
.....

Βαθύ πιάτο

.....
.....
.....
.....

Κύπελλο (ποτήρι)

.....
.....
.....
.....

κανάτα

.....
.....
.....
.....

Πινάκιο (ξεβαθο πιάτο)

.....
.....
.....
.....

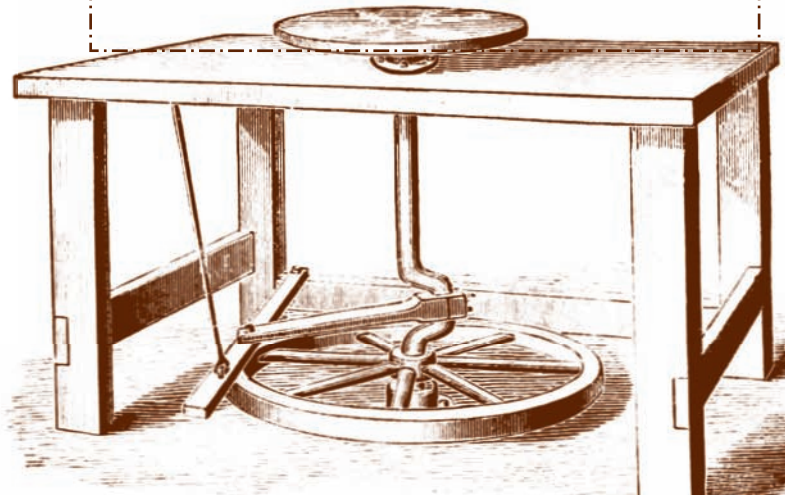
Στο **Λεβέντιο Μουσείο** είδες πολλά αντικείμενα **εφυαλωμένης κεραμικής***. Τα δοχεία αυτά ήταν για καθημερινή χρήση και απεικόνιζαν συνήθως

.....
.....
.....

Αν έφτιαχνες ένα δοχείο για δική σου χρήση, τι σχήμα θα του έδινες;

Ποιο σχέδιο θα χάραζες;

*Δοκίμασε να φτιάξεις ένα!
Βάλε χρώματα από χαλκό και σίδηρο, σύμφωνα με την τεχνική της εφυαλωμένης κεραμικής*.*

Εφυαλωμένη κεραμική:

η διαδικασία κατά την οποία τα διάφορα πήλινα σκεύη καλύπτονταν με στρώμα υαλώματος, έτσι ώστε να κλείνουν οι πόροι του πηλίνου αγγείου, για να γίνονται σιλιπνά και αδιάβροχα.

Εικόνα 3

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΝΕΤΩΝ...

Τραγική φιγούρα
η Αικατερίνη Κορνάρο, αλλά
ξακουστή, ιδιαίτερα για την ομορφιά της.

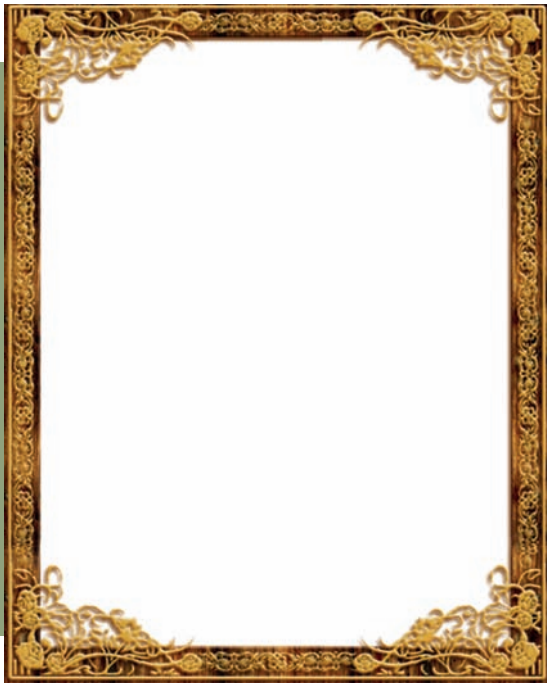
Πώς θα την περιέγραφες;

.....

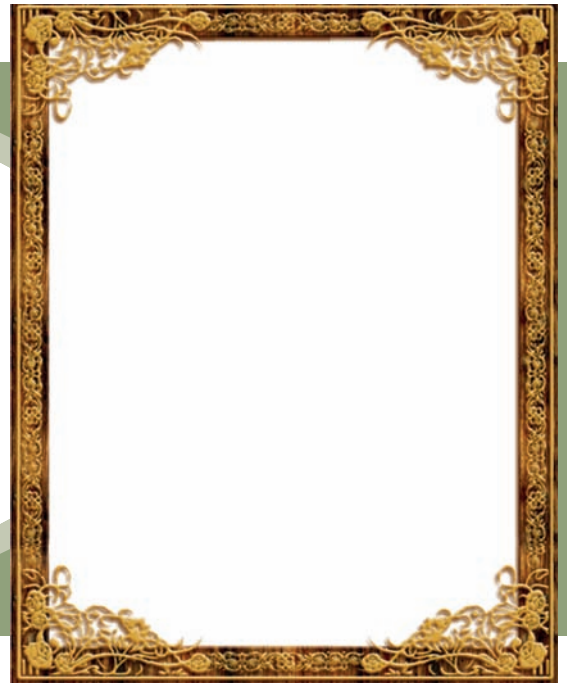
.....

Εικόνα 4

Βασίλισσες
υπάρχουν και
σήμερα σε
διαφορετικούς
πολιτισμούς.
Μπορείς
να βρεις
φωτογραφίες
τους ή να τις
δημιουργήσεις;

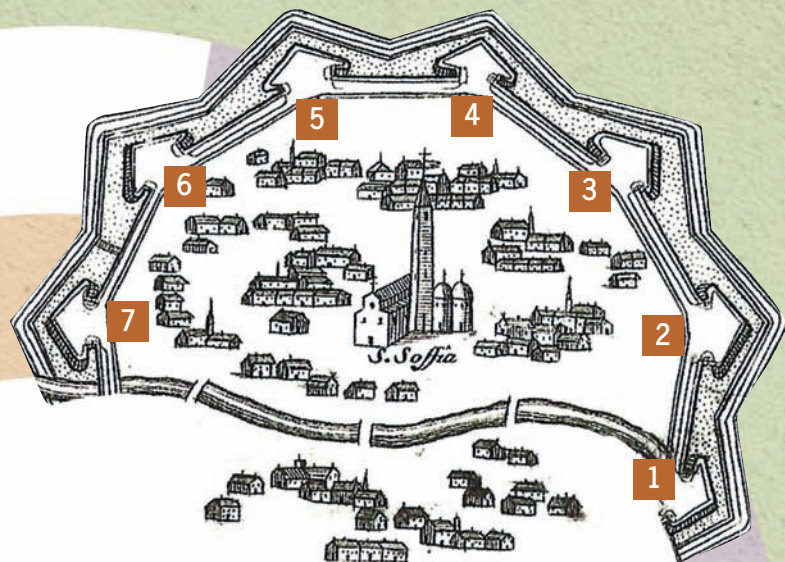

Εμείς οι Κύπριοι δουλοπάροικοι καταφέραμε να χτίσουμε μέσα σε οχτώ μήνες τα τείχη της Λευκωσίας, που σχεδίασε ο Βενετός αρχιτέκτονας Τζιούλιο Σαβορνιάνο. Ξεκινούσαμε την εργασία μας στις 6 το πρωί. Δουλεύαμε μέχρι τη μία το μεσημέρι και ξαναρχίζαμε στις 7 το βράδυ μέχρι τα μεσάνυχτα. Η πόλη έπρεπε να προστατευτεί από τους Οθωμανούς!

Ολοκλήρωσε τον μεσαιωνικό χάρτη!

Μην ξεχνάς! Σύμφωνα με τον χάρτη οι προμαχώνες ήταν συνολικά και ο καθένας είχε το δικό του όνομα.

Συμπλήρωσε τα ονόματα των προμαχώνων σύμφωνα με το υπόμνημα.

Αν τοποθετούσες τις πύλες στον χάρτη πού θα τις έβαζες;

Η πύλη που οδηγούσε στην Κερύνεια είναι βόρεια (porta del Proveditore) η πύλη που οδηγούσε στην Πάφο είναι δυτικά (porta di San Domenico) και η πύλη που οδηγούσε στην Αμμόχωστο είναι ανατολικά (porta Julia).

*Να θυμάσαι!

Ο προσανατολισμός σε έναν χάρτη είναι πάντα ο ίδιος. Ο βορράς είναι πάνω.

01. Καράφφα (Caraffa) (Altum)
02. Φλάτρο (Flatro) (Seghutli)
03. Λορεντάνο (Loredano) (D)ervish)
04. Μπάρπαρο (Barbaro) (Mussalla)
05. Κουϊρίνι (Quirini) (Jeb Khane)
06. Μούλα (Mula) (Zahra)
07. Ρόκκας (Roccas) (Kaitaz)
08. Τρίπολι (Tripoli) (Degirmen)
09. Ντάβιλα (D' Avila) (Kara Ismail)
10. Κωνσταντζο (Constanzo) (Bayraktar)
11. Ποδοκάτορο (Podocatoro) (Sazli)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 100+1 Αντικείμενα από τις Συλλογές του Λεβεντείου Δημοτικού Μουσείου, Λ. Λοΐζου Χατζημιχαήλ, Έ. Πογιατζή – Ρίχτερ, Λευκωσία 2008.
- Νήσος Κύπρος, Α. Παυλίδης, Λευκωσία 2008
- Η ζωή στην Κύπρο, στα χρόνια της Φραγκοκρατίας και της Βενετοκρατίας (1192-1571), Εκδ. Δήμου Λευκωσίας, Λευκωσία 1985
- Βυζαντινών Διατροφή και Μαγειρείας, Δ. Παπανικόλα – Μπακιρτζή, Πρακτικά Ημερίδας «Περί της διατροφής στο Βυζάντιο», Αθήνα 2005
- Επιτραπέζια και μαγειρικά σκεύη από τη Μεσαιωνική Κύπρο, Δ. Παπανικόλα – Μπακιρτζή, Λευκωσία 1998
- Ενετικές Οχυρώσεις στην Κρήτη και στην Κύπρο, Χ. Τζομπανάκη, Λευκωσία 1998
- Gothic Art and the renaissance in Cyprus, Camille Enlant, London 1987
- Chypre Medievale – Le Royaume des Lusignan 1191 – 1489, L. Loizou Hadjigavriel, Nicosia 2006

Εικόνες

- Όλες οι εικόνες είναι από το Φωτογραφικό Αρχείο του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου
- Εικ. 1: Gothic Art and the renaissance in Cyprus (Μεσαιωνική κατοικία, απέναντι από Αγ. Σοφία, Λευκωσία)
- Εικ. 2 Ιστοσελίδα <http://www.google.com.cy/imgres?q=medieval+maps+Cyprus> (Μεσαιωνικός χάρτης Κύπρου)

Σε χαιρετούμε και
ελπίζουμε να χάρηκες τις
μεσαιωνικές στιγμές που έζησες μαζί μας!
Αν θέλεις να επισκεφτείς ξανά το
Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο,
οι πιο κάτω πληροφορίες είναι πολύ χρήσιμες.
Θα χαρούμε πολύ να σε ξαναδούμε!
Στο επανιδείν!

Λεβέντειο

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ώρες λειτουργίας:

Τρίτη - Κυριακή: 10.00-16.30

Κλειστό:

Δευτέρα και δημόσιες αργίες

Είσοδος δωρεάν

Ιπποκράτους 17, Λαϊκή Γειτονιά, Λευκωσία

Τηλ.: 22661475 / 22671997

email: LeventisMuseum@nicosiamunicipality.org.cy

Στο Μουσείο υπάρχουν ειδικές
διευκολύνσεις για άτομα
με κινητικές δυσκολίες

